

Ο Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα συνήθιζε να αστείευεται με την προοπτική του θανάτου. Ελεγε μάλιστα στους φίλους του χαρακτηριστικά: «Όπως δεν ανησυχούσα για το ότι θα γεννηθώ, έτσι δεν ανησυχώ και για το ότι θα πεθάνω...». Ο θάνατος δεν είχε θέση στο έργο του και όταν εμφανίζεται έρχεται σαν επιλογή, σαν μια πράξη ευθύνης ή σαν κατάληξη ενός καταδικασμένου εκ των προτέρων -και γι' αυτό ανιδιοτελούς- έργου, που ωστόσο αξίζει να τον ζήσει και να πεθάνει κανείς γι' αυτόν.

Ο θάνατος του πιο αγαπημένου ίσως Ισπανού ποιητή δεν είχε τύποτα από το ρομαντισμό των έργων του. Η εκτέλεσή του από φασίστες παραστρατιωτικούς του Φράνκο εν μέσω του αιματηρού ισπανικού εμφυλίου το 1936 παραμένει ένα από τα μεγαλύτερα και μελανότερα μυστήρια της σύγχρονης ισπανικής

Αντιδράσεις από τους νοσταλγούς του Φράνκο και την οικογένειά του ποιητή

ιστορίας, μυστήριο όμως που πολύ σύντομα ίσως αποκαλυφθεί.

Πριν από μερικές ημέρες, ομάδα Ισπανών αρχαιολόγων και ιστορικών του Πανεπιστημίου της Γρανάδας ξεκίνησε ανασκαφές κοντά στην πόλη Αλφάκαρ, στο σημείο όπου πιστεύεται ότι βρίσκονται τα λείψανα του Λόρκα και άλλων εκτελεσθέντων, που κατηγορήθηκαν από τους φρανκικούς για «ανταρτική δράση».

Να σημειωθεί ότι ο Λόρκα, εκτός από το ότι είχε δημοκρατικά φρονήματα, ήταν και ομοφυλόφιλος, γεγονός που ερχόταν σε ρήξη με κάθε φασιστικό στερεότυπο

ΔΙΧΑΖΟΥΝ ΟΙ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΛΕΙΨΑΝΑ ΤΟΥ ΛΟΡΚΑ

Σκληρές μνήμες από το... ματωμένο τάφο

Ο Λόρκα (αριστερά), με φίλους του, μεταξύ αυτών και το μουσικοσυνθέτη Μανουέλ ντε Φάγια (δεξιά).

ΚΩΣΤΑΣ ΠΛΙΑΚΟΣ
kpliakosk@e-typos.com

της εποχής περί νομιμότητας και καθολικής ηθικής. Η ανασκαφή ξεκίνησε έπειτα από μήνες ατέρμονων συζητήσεων, αντιδράσεων από την οικογένειά του ποιητή και αντιπαραθέσεων σε πολιτικό επίπεδο, καθώς μαζί με τον Λόρκα η

Ισπανία ξεθάβει και τα φαντάσματά του φρανκισμού. Ο θάνατος του Λόρκα ήταν θέμα ταμπού για την ισπανική κοινωνία. Οχι μόνο κατά τη διάρκεια της σαραντάχρονης δικτατορίας του Φράνκο, αλλά και για χρόνια μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1975.

Η εθνική συμφιλίωση στην ισπανική κοινωνία πραγματοποιήθηκε μόνο εικονικά, μέσω του νόμου της

σιωπής και της υποχρεωτικής λήθης, την οποία επέβαλαν οι ισπανικές μετα-φρανκικές κυβερνήσεις.

Η εξέλιξη αυτή βέβαια ήταν αναμενόμενη καθώς η φρανκική πολιτική τάξη εξακολουθούσε να είναι ενεργή για χρόνια μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας και να έχει ισχυρούς δεσμούς με την οικονομική ελίτ, την οποία η ίδια είχε δημιουργήσει και ευνοήσει. ■

» ΠΡΟΦΙΛ

Ανένταχτος, δημοκράτης

Ο ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ Γκαρθία Λόρκα ήταν αφοσιωμένος στο έργο του. Από το 1931, όταν αποκαταστάθηκε η δημοκρατία, διηύθυνε την Εθνική Εταιρία Θεάτρου της Ισπανίας και απολάμβανε όλες τις διευκολύνσεις για να γράψει και να σκηνοθετήσει τα έργα του. Οντας όμως στην ουσία κρατικός υπάλληλος, για τους φρανκικούς έφερε πάνω του τη σφραγίδα του δημοκράτη. Όταν κάποτε τον ρώτησαν για τις πολιτικές του απόψεις, εκείνος είπε ότι νιώθει καθολικός, κομμουνιστής, αναρχικός, φιλελεύθερος και μοναρχικός. Στην πορεία της ζωής του δεν ταυτίστηκε με πολιτικές ομάδες και δεν έκανε διακρίσεις στους ανθρώπους με τους οποίους συναναστρεφόταν. Είχε μάλιστα βαθιά φιλία με τον ιδρυτή της ακροδεξιάς Ισπανικής Φάλαγγας, Αντόνιο Ντε Ριβέρα. Ισχυρή φιλία είχε επίσης και με το ζωγράφο Σαλβαδόρ Νταλί, μετέπειτα τιμητή του Φράνκο. Ο βιογράφος του Λόρκα, Ιαν Γκίμπσον, έχει διαφορετική άποψη ισχυριζόμενος ότι ο ποιητής είχε εκδηλώσει τις πολιτικές του απόψεις υπογράφοντας το μανιφέστο του «Εργατικού Κόσμου», εντύπου που εξέδιδε το Κομμουνιστικό Κόμμα Ισπανίας.

Το σημείο των ανασκαφών για τα λείψανα του ποιητή στην πόλη Αλφάκαρ.

» ΑΝΟΙΞΑΝ ΠΛΗΓΕΣ

Το φάντασμα του φρανκισμού

ΤΟ 2007 η κυβέρνηση Θαπατέρο αποφάσισε να τα βάλει με το παρελθόν και να αποκαθλώσει το φρανκισμό. Ο νόμος για την ιστορική μνήμη που ψηφίστηκε προέβλεπε μεταξύ άλλων τη συνταξιοδότηση όσων πολέμησαν με το Δημοκρατικό Στρατό και την απόσυρση των συμβόλων της εποχής του Φράνκο (αγάλματα, προτομές κ.λπ.).

Αρκετά χρόνια νωρίτερα, όμως, είχαν ξεκινήσει οι ανασκαφές ομαδικών τάφων από εθελοντές και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Οι ενέργειές τους αντιμετώπισαν μεγάλες

αντιδράσεις από ανθρώπους που ευνοήθηκαν από τον Φράνκο και έβλεπαν ξαφνικά κάποιους να παρομοιάζουν τον ευεργέτη τους με τον Χίτλερ.

Πιέσεις

Ο γνωστός δικαστής **Μπαλτάσαρ Γκαρθόν** αναγκάστηκε να πάρει πίσω απόφασή του για την ανασκαφή, κάτω από τις πιέσεις μερίδας του δικαστικού σώματος.

Η οικογένειά του ποιητή αρχικά εναντιώθηκε στην απόφαση λέγοντας ότι «δεν ενδιαφέρεται να μάθει

την ακριβή τοποθεσία, καθώς τα λείψανα του Λόρκα στο συγκεκριμένο σημείο θα κρατήσουν ζωντανή τη μνήμη όλων των ανθρώπων που εκτελέστηκαν μαζί του».

Επειτα από πιέσεις όμως των υπόλοιπων οικογενειών που ήθελαν να μάθουν για τους ανθρώπους τους, η οικογένειά Λόρκα υποχώρησε, λέγοντας όμως ότι δεν θα συνδράμει τους ερευνητές σε εξέταση DNA. Χωρίς δείγμα DNA όμως τα λείψανα του ποιητή θα είναι πολύ δύσκολο να ταυτοποιηθούν, γεγονός που θα παραπεύει το μυστήριο.